

Số: 51/TB-VC1-DS

Hà Nội, ngày 30 tháng 8 năm 2023

THÔNG BÁO RÚT KINH NGHIỆM

Vụ án “*Tranh chấp hợp đồng dịch vụ pháp lý và đòi tài sản*”

Thực hiện chức năng kiểm sát việc giải quyết vụ án “*Tranh chấp hợp đồng dịch vụ pháp lý và đòi tài sản*” giữa nguyên đơn là Công ty Luật TNHH Hoàng Long với bị đơn là các cụ Trương Văn Do, Trương Văn Nhuận, Trương Thị Phận và Nguyễn Thị Loan, Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội nhận thấy Tòa án cấp sơ thẩm đã có những vi phạm, cụ thể như sau:

1. Nội dung và quá trình giải quyết vụ án

Hợp đồng dịch vụ pháp lý ngày 19/5/2004 và Biên bản thỏa thuận ngày 22/6/2005 thể hiện: Các cụ Trương Văn Do, Trương Văn Nhuận, Nguyễn Thị Loan, Trương Thị Phận thuê Công ty Luật TNHH Hoàng Long (gọi tắt là Công ty Luật Hoàng Long) thực hiện các dịch vụ pháp lý để đòi quyền sử dụng thửa đất ao diện tích 363,3m² tại xã Vân Nội, huyện Đông Anh do có tranh chấp với gia đình cụ Nguyễn Văn Quế với mức thù lao bằng 62% giá trị tài sản (bằng quyền sử dụng đất hoặc bằng tiền) theo quyết định của Tòa án tại thời điểm thanh toán.

Tại Bản án số 34/2006/DS-ST ngày 17/10/2006 của Tòa án cấp sơ thẩm chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn, buộc hộ gia đình cụ Quế phải trả cho hộ gia đình cụ Do diện tích 363,2m² đất.

Ngày 22/9/2009, Tòa án nhân dân thành phố ban hành Quyết định giám đốc thẩm số 14/GĐT-DS hủy bản án sơ thẩm nêu trên, theo đó giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đã cấp cho ông Trương Minh Thư cũng đã bị hủy.

Nguyên đơn cho rằng phía Công ty Luật Hoàng Long đã hoàn thành nghĩa vụ hợp đồng pháp lý, gia đình nguyên đơn đã được công nhận quyền sử dụng thửa đất tranh chấp theo quyết định tại Bản án dân sự sơ thẩm số 34/2006/DS-ST ngày 17/10/2006 và ông Trương Minh Thư đã nhận tiền chuyển nhượng quyền sử dụng đất nhưng không thanh toán thù lao cho Công ty Luật Hoàng Long. Do đó, Công ty Luật Hoàng Long khởi kiện yêu cầu Tòa án buộc các bị đơn, những người kế thừa quyền nghĩa vụ của bị đơn và ông Trương Minh Thư phải liên đới thực hiện nghĩa vụ thanh toán tiền công dịch vụ là 990.264.000 đồng; trả tiền nợ gốc là 107.374.000 đồng (chi phí tạm ứng trong quá trình tố tụng, thi hành án và tiền lãi theo quy định pháp luật).

Tại Bản án dân sự sơ thẩm số 37/2019/DS-ST ngày 06/8/2019, Tòa án cấp sơ thẩm đã chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện nguyên đơn, buộc ông Trương Minh Thư phải trả cho Công ty Luật Hoàng Long số tiền 1.184.691.000 đồng (gồm: tiền dịch vụ pháp lý 990.264.000 đồng và tiền nợ gốc, lãi là 194.427.000 đồng).

Ngày 20/8/2019, Viện trưởng Viện kiểm sát cấp sơ thẩm ban hành Quyết định kháng nghị phúc thẩm đề nghị Tòa án cấp phúc thẩm không chấp nhận yêu cầu thanh toán thù lao Luật sư theo Hợp đồng dịch vụ pháp lý của Công ty Luật Hoàng Long. Tuy nhiên tại phiên tòa phúc thẩm, đại diện Viện kiểm sát rút toàn bộ quyết định quyết định kháng nghị đề nghị Tòa án cấp phúc thẩm đình chỉ xét xử phúc thẩm do các đương sự không có kháng cáo nên kháng nghị của Viện kiểm sát cấp sơ thẩm nhằm bảo vệ quyền lợi của ông Trương Minh Thư là không cần thiết.

Ngày 02/3/2020, Tòa án nhân dân thành phố đã ban hành Quyết định số 56/2020/QĐ-PT đình chỉ xét xử phúc thẩm đối vụ án.

Ngày 01/4/2020, người có quyền lợi nghĩa vụ liên quan ông Trương Minh Thư có đơn đề nghị xem xét theo thủ tục giám đốc thẩm đối với Quyết định đình chỉ xét xử phúc thẩm nêu trên.

Ngày 29/3/2022, Chánh án Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội ban hành Quyết định kháng nghị đốc giám số 09/2022/KN-DS đối với Quyết định đình chỉ phúc thẩm vụ án dân sự số 56/2020/QĐ-PT ngày 02/3/2020 của Tòa án nhân dân thành phố và Bản án dân sự sơ thẩm số 37/2019/DS-ST ngày 06/8/2019 của Tòa án cấp sơ thẩm theo hướng hủy toàn bộ quyết định đình chỉ phúc thẩm và bản án dân sự sơ thẩm nêu trên.

2. Những vấn đề cần rút kinh nghiệm

2.1. Về đánh giá chứng cứ

Quá trình giải quyết vụ án tranh chấp đất đai, các Luật sư thuộc Công ty Luật Hoàng Long tham gia tố tụng với tư cách người bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của nguyên đơn. Bản án số 34/2006/DS-ST ngày 17/10/2006 của Tòa án cấp sơ thẩm đã chấp nhận yêu cầu khởi kiện của nguyên đơn, buộc gia đình bị đơn phải trả cho gia đình nguyên đơn 363,2m² đất. Bản án có hiệu lực pháp luật, Công ty Luật Hoàng Long tiếp tục hỗ trợ nguyên đơn yêu cầu thi hành án. Sau khi lấy lại được tài sản, ngày 10/6/2009 gia đình nguyên đơn lập hợp đồng tặng cho ông Trương Minh Thư (con trai cụ Nguyễn Thị Loan) và ông Thư đã được cấp giấy chứng nhận quyền sử dụng đất. Tuy nhiên, ngày 22/9/2009, Tòa án nhân dân thành phố có Quyết định giám đốc thẩm số 14/GĐT-DS hủy bản án sơ thẩm nêu trên nên giấy chứng nhận quyền sử dụng đất đã cấp cho ông Trương Minh Thư cũng đã bị hủy.

Sau đó, tranh chấp đất đai giữa hộ gia đình cụ Do và hộ gia đình cụ Quế đã được giải quyết theo thủ tục hòa giải tại Ủy ban nhân dân huyện, quá trình giải quyết và hòa giải thành, Công ty Luật Hoàng Long không tham gia.

Như vậy, Tòa án cấp sơ thẩm xác định gia đình nguyên đơn đã lấy lại được diện tích 363,2m² đất tranh chấp là do quyết định của Tòa án và xác định kết quả giải quyết tranh chấp đất đai là "công sức" của Công ty Luật Hoàng Long là không chính xác vì gia đình nguyên đơn đã lấy lại tài sản thông qua thủ tục hòa giải tại Ủy ban nhân dân mà không có sự tham gia hoặc tác động của Công ty Luật Hoàng Long.

2.2. Về chủ thể tham gia giao kết hợp đồng dịch vụ pháp lý

Theo Hợp đồng dịch vụ pháp lý ngày 19/5/2004 thì cụ Do, cụ Nhuận, cụ Phận, cụ Loan là chủ thể tham gia giao kết hợp đồng với tư cách bên thuê, có nghĩa vụ thanh toán thù lao Luật sư cho Công ty Luật Hoàng Long khi hoàn thành công việc theo thỏa thuận. Giữa các bên tham gia giao kết hợp đồng và ông Trương Minh Thư không có thỏa thuận chuyển giao nghĩa vụ và tại Hợp đồng tặng cho quyền sử dụng đất đã ký với ông Trương Minh Thư cũng thể hiện việc tặng cho không kèm điều kiện.

Trong quá trình giải quyết vụ án, ngày 27/6/2013 cụ Phận chết và ngày 03/01/2015 cụ Do chết nhưng Tòa án cấp sơ thẩm nhận định "*chưa có căn cứ xác định các đồng sở hữu khác và những người thừa kế quyền, nghĩa vụ của những người đã chết được chia thành quả của việc bán đất này*" và tuyên buộc ông Trương Minh Thư có trách nhiệm trả tiền dịch vụ pháp lý và tiền nợ cho nguyên đơn là không đúng bản chất hợp đồng và các quy định về thực hiện nghĩa vụ dân sự.

2.3. Tòa án xác định mức thù lao không có căn cứ

Tòa án căn cứ vào mức giá đất dự định bán tại Biên bản thỏa thuận ngày 31/10/2009 giữa ông Trương Minh Thư và Công ty Luật Hoàng Long, kết hợp với tỷ lệ phân chia tiền nhận chuyển nhượng, diện tích đất dự định chuyển nhượng tại Hợp đồng

ngày 19/5/2004 để xác định số tiền thù lao Luật sư = 4.400.000 đồng x 363m² x 62%. Từ đó buộc ông Trương Minh Thư phải trả Công ty Luật Hoàng Long 990.264.000 đồng tiền dịch vụ pháp lý là không có cơ sở. Trong khi đó, số tiền thực tế ông Trương Minh Thư nhận chuyển nhượng quyền sử dụng đất là 350.000.000 đồng, thấp hơn nhiều so với số tiền Tòa án cấp sơ thẩm buộc ông Trương Minh Thư phải trả cho Công ty Luật Hoàng Long. Như vậy, ông Trương Minh Thư phải thực hiện nghĩa vụ vượt quá số tiền được hưởng từ tài sản là không đúng quy định của pháp luật.

Từ vụ án trên xét thấy, Tòa án cấp sơ thẩm chưa xác định đúng chủ thể giao kết hợp đồng, xác định ai là người kế thừa quyền và nghĩa vụ tố tụng và phạm vi trách nhiệm của những người kế thừa đối với giao dịch của người đã chết và ý chí của các bên, dẫn đến việc giải quyết vụ án không đúng quy định của pháp luật, ảnh hưởng đến quyền lợi của các đương sự. Vì vậy, đại diện Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội đề nghị Ủy ban Thẩm phán Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội chấp nhận Quyết định kháng nghị giám đốc thẩm số 09/2022/KN-DS ngày 29/3/2022 của Chánh án Tòa án nhân dân cấp cao tại Hà Nội, hủy toàn bộ Quyết định đình chỉ xét xử phúc thẩm số 56/2020/QĐ-PT ngày 02/3/2020 của Tòa án cấp phúc thẩm và Bản án dân sự sơ thẩm số 37/2019/DS-ST ngày 06/8/2019, giao hồ sơ vụ án cho Tòa án cấp sơ thẩm để xét xử lại theo đúng quy định của pháp luật.

Viện kiểm sát nhân dân cấp cao tại Hà Nội thông báo để Viện kiểm sát nhân dân các tỉnh, thành phố trong khu vực nghiên cứu, rút kinh nghiệm chung nhằm giảm thiểu số lượng các vụ án bị hủy, sửa do những vi phạm tương tự, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác kiểm sát việc giải quyết các vụ án dân sự. /

Nơi nhận:

- Đ/c Nguyễn Quang Dũng-PVTVKSTC (B/c);
- Vụ 9 VKSTC (b/c);
- Đ/c Viện trưởng VC1 (b/c);
- VC2, VC3;
- VKSND 28 tỉnh, thành phố khu vực phía Bắc;
- Trường Đại học Kiểm sát Hà Nội;
- Các Viện nghiệp vụ, Văn phòng VC1;
- Lưu VT, V2.

**KT. VIỆN TRƯỞNG
PHÓ VIỆN TRƯỞNG**

Phạm Văn Hòa